एकाइ २ · हाम्रो मानव मूल्यमान्यता: आदर्श व्यवहार, परम्परा, संस्कार र धर्म

कार्यपत्र

पूर्णाङ्क ३०

नाम _____ कक्षा _____ रोल नं. _____ मिति _____ प्राप्ताङ्क _____ / ३०

१ मुख्य शब्द [३]

कोठामा दिइएका उपयुक्त शब्द छानी खाली ठाउँ भर्नुहोस्। कोठाका दुईओटा शब्द प्रयोग हुँदैनन्। प्रत्येक खाली ठाउँको ०.५ अङ्क छ।

अहिंसा	**त्रिमूर्ति**	**न्यायिक व्यवहार**	**पैँचो**	**मानसिक शान्ति**	**संयम**	**समानुभूति**	**सामाजिकीकरण**

आफ्नो र अरूको भन्ने भेद नगरी जसको गल्ती हो उसलाई गल्ती र जसको हक हो उसलाई हक दिने व्यवहारलाई _____ भनिन्छ। मन शान्त, स्थिर र तनावरहित हुनुलाई _____ भनिन्छ। रिस उठेका बेला पनि बोली र व्यवहारलाई नियन्त्रणमा राख्नुलाई _____ भनिन्छ। अरूको ठाउँमा आफूलाई राखेर उसको दुःख बुझ्नुलाई _____ भनिन्छ। कसैलाई पनि शरीर, बोली वा व्यवहारले चोट नपुऱ्याउनुलाई _____ भनिन्छ। समाजमा मिलेर बस्ने तरिका सिक्ने प्रक्रियालाई _____ भनिन्छ।

२ जोडा मिलाउनुहोस् [३]

समूह 'क' का परम्परालाई समूह 'ख' का विवरणसँग जोडा मिलाई कोठामा अक्षर लेख्नुहोस्। समूह 'ख' को एउटा विवरण बढी छ। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

समूह 'क'		समूह 'ख'
१. गुठी	☐	**क.** संस्कारका बेला सरोभाइले नगद र जिन्सी उठाएर दिने मगर समुदायको परम्परा
२. भेजा	☐	**ख.** खेतीपातीमा जति दिन श्रम लियो, त्यति नै दिन श्रम फर्काउने ग्रामीण प्रचलन
३. ढिकुर	☐	**ग.** हरेक वर्ष माघीका दिन गाउँको अगुवा छान्ने थारू समुदायको परम्परा
४. बडघर	☐	**घ.** जात्रा, पर्व र जन्मदेखि मृत्युसम्मका संस्कार चलाउने नेवार समुदायको परम्परा
५. माइजन	☐	**ङ.** साँझपख युवायुवती भेला भई गीत गाउने, नाच्ने र कामको बाँडफाँट गर्ने गुरुङ समुदायको परम्परा
६. रोदी	☐	**च.** सदस्यले जम्मा गरेको एकमुष्ट रकम पालैपालो पाउने थकाली समुदायको परम्परा
		छ. जातिको भेलाले अगुवा चुनेर झगडा मिलाउने र भोज व्यवस्थापन गर्ने मधेसको परम्परा

३ ठिक कि बेठिक? [२]

वाक्य ठिक भए ✓ र बेठिक भए ✗ चिह्न लगाउनुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

i. हीनयान, महायान र वज्रयान बौद्ध धर्मका तीन मुख्य सम्प्रदाय हुन्। ☐

ii. जैन धर्मको पूजास्थललाई अग्नि मन्दिर भनिन्छ। ☐

iii. यादव समुदायमा बच्चा जन्मेको एघारौँ दिनमा छठियार गरिन्छ। ☐

iv. किरात धर्मावलम्बीको उँभौली चाड वैशाख पूर्णिमातिर मनाइन्छ। ☐

४ अति छोटो उत्तर [८]

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. न्यायिक व्यवहार भनेको के हो? [१]

ख. मानसिक शान्ति भनेको के हो? [१]

ग. हिन्दु धर्ममा ब्रह्मा, विष्णु र महेश्वरलाई एकै शब्दमा के भनिन्छ? [१]

घ. किरात धर्मावलम्बीको धार्मिक ग्रन्थ कुन हो? [१]

ङ. चेपाङ समुदायमा छोरीलाई दाइजोमा कुन रुख दिने चलन छ? [१]

च. गाउँका पाँच परिवारले पालैपालो एकअर्काको खेतमा धान रोपिदिए। यो कुन प्रचलन हो? [१]

छ. सुमनकी आमाले छिमेकीबाट दुई माना नुन सापटी लिनुभयो र पछि त्यति नै फिर्ता गर्नुभयो। यो कुन प्रचलन हो? [१]

ज. साथीले जिस्काउँदा रिस उठेकी सीताले केही बोल्नुअघि मनमनै दशसम्म गनिन्। उनले कुन आदर्श व्यवहार देखाइन्? [१]

५ छोटो उत्तर [८]

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. भेजा कस्तो परम्परा हो? [२]

ख. गुठी र रोदी परम्पराबिच कुनै दुई फरक लेख्नुहोस्। **[२]**

ग. जीवजन्तुलाई दुःख कष्ट दिनु मानवका लागि राम्रो होइन। कुनै दुई कारण दिनुहोस्। **[२]**

घ. तपाईंको कक्षाको एक जना साथीले अर्की साथीको फोटो अनलाइनमा राखेर जिस्कायो। कुटपिट नगरे पनि यो किन हिंसा हो? यस्तो बेला तपाईं के गर्नुहुन्छ? **[२]**

६ लामो उत्तर **[४]**

तलको प्रश्नको लामो उत्तर लेख्नुहोस्।

"ढिकुर थकालीहरूको आर्थिक गतिविधि सञ्चालन गर्ने परम्परागत प्रचलन हो।" यस भनाइलाई पुष्टि गर्नुहोस्।

७ सोच्नुहोस् [२]

सोचेर उत्तर लेख्नुहोस्।

धेरै गाउँका युवा काम खोज्दै विदेश गएकाले पर्म जस्ता श्रम साट्ने परम्परा कमजोर हुँदै छन्। यसले गाउँमा कस्तो असर पार्ला? यस्ता परम्परा जोगाउन के गर्न सकिन्छ?

८ क्रियाकलाप: पाँच धर्मको तालिका (अङ्क नदिइने)

नेपालमा प्रचलित तलका धर्मका मुख्य चाडपर्व, धार्मिक ग्रन्थ र पूजास्थल लेखेर तालिका पूरा गर्नुहोस्।

धर्म	मुख्य चाडपर्व	धार्मिक ग्रन्थ	पूजास्थल
हिन्दु			
बौद्ध			
इस्लाम			
किरात			
इसाई			